9.11.2023

HYVAEP/4841/2023

Lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnan etäkuulemistilaisuuteen hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotettu lastensuojelun jälkihuollon ikärajan lasku kahdella vuodella perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan. Esityksessä esitetään samalla täsmennettäväksi sääntelyä lastensuojelulain nojalla sijoitetun lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisvelvollisuuden osalta sekä säädettäisiin tästä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Lisäksi esityksessä korjattaisiin eräitä sote-uudistuksen yhteydessä lastensuojelulakiin jääneitä teknisluonteiseksi arvioituja virheitä.

Lait tulisivat voimaan 1.1.2024. Lastensuojelulakiin säädettäisiin kuitenkin siirtymäsäännös, jonka perusteella oikeus jälkihuoltoon päättyisi vasta 30.6.2024. Siirtymäajalla varmistettaisiin jälkihuoltooikeuden piirissä jo olevien nuorten suunnitelmallinen siirtymä tarpeenmukaisten muiden palveluiden ja etuuksien piiriin jälkihuollon päättyessä.

Jälkihuollon ikärajan laskemisesta johtuvien suorien ja välillisten vaikutusten arvioiminen on haastavaa. Jälkihuollon 25 vuoden ikäraja on ollut voimassa vasta vuodesta 2020 alkaen (3 vuotta), jonka vuoksi kahden lisävuoden vaikutuksia on vaikea arvioida. Tästä johtuen ei ole varmuudella tiedossa, että 25 ikävuoteen kestävä jälkihuolto vaikuttaisi esimerkiksi syrjäytymiskehitykseen myönteisemmin kuin 23 ikävuoden kestoinen jälkihuolto.

Jälkihuollossa erityistä tukea tarvitsevien nuorten osuus muista jälkihuollon nuorista on pieni, mutta merkittävä osuus. Näistä keskimääräistä useammalla nuorella aikuistuminen tapahtuu keskimääräistä myöhemmin ja itsenäinen asuminen, itsestään huolehtiminen ei onnistu ilman vahvasti tuettua asumista heidän täytettyään 18 vuotta. Heillä on myös merkittävästi mielenterveysja päihdetyön tuen tarvetta sekä kouluttautumis- ja työelämäpalvelujen tuen tarvetta.

Käytännön työstä on todettavissa, että jälkihuollolla on tärkeä osa sosiaalisen investoinnin jatkumona sijoitetun lapsen ja nuoren elämässä ja sillä voidaan ehkäistä syrjäytymiskehitystä ja tukea kiinnittymistä työelämään. Jälkihuollon sisällöllisellä kehittämisellä voi olla merkitystä ja laadullista vaikuttavuutta yhtä lailla kuin jälkihuollon kestolla.

Jälkihuollossa olevien nuorten palveluissa on keskityttävä lastensuojelun nuorisososiaalityön ja aikuissosiaalityön asiakasyhdyspintatyön vahventamiseen.

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU
Tanja Elisabeth Penninkangas Sosiaalijohtaja 9.11.2023

9.11.2023

Aikuistumisen tuen kokonaisuutta olisi kannatettavaa tarkastella kokonaisuutena, kattaen myös muut kuin sijaishuollossa aikuistuvat nuoret. Tällä varmistettaisiin, että tukea tarvitsevat nuoret ja aikuiset, riippumatta siitä ovatko olleet sijoitettuna, saisivat tarvitsemansa tuen. Tämä aikuistumisen tuen kokonaisuus ml. jälkihuollon tuki nykyisenään voisi toimia paremmin aikuissosiaalityön kokonaisuudessa.

Mikäli jälkihuollon ikärajaa hallituksen esityksen mukaisesti lasketaan, on tutkimuksellinen ja muut kehittämistoimenpiteet kohdistettava tuohon rajapintaan näiden erityistä tukea tarvitsevien nuorten kohdalla yhdessä sosiaali- ja terveys- sekä sivistys- ja työvoimapoliittisin ponnistuksin.

Tanja Penninkangas
sosiaalijohtaja

9.11.2023

Tiedoksianto

☑ Annettu tiedoksi sähköisesti
Päivämäärä: 9.11.2023
Vastaanottajat: Sosiaali- ja terveysvaliokunta, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialuejohtaja Tero Järvinen ja perhe- ja sosiaalipalveluiden toimialuejohtaja Päivi Saukko